

GELIJKWAARDIG *samenwerken* **MET OUDERS**

*In de kinderopvang vinden we ouderbetrokkenheid heel belangrijk.
Hoe zorg je voor een prettige samenwerking met ouders?*

TEKST FEMKE VAN DEN BERG FOTO ISTOCK

Luc is zeven jaar en gaat drie middagen in de week naar de bso. Het valt pedagogisch medewerker Maartje op dat hij vaak speelgoed van anderen afpakt en het ook regelmatig kapot maakt. Maartje heeft hem hier al een paar keer op aangesproken en steeds wordt Luc dan woedend. Maartje besluit zijn ouders uit te nodigen voor een gesprek. Ze steekt van wal en geeft enkele voorbeelden van het wangedrag van Luc. Maar zijn ouders zeggen het totaal niet te herkennen. Ze vertellen dat Luc thuis altijd lief speelt en prima in staat is om speelgoed te delen. Ook in de klas heeft hij volgens hen nooit problemen. 'Dus als hij dingen stuk maakt, dan zal hij daar wel een reden voor hebben,' zegt moeder wat snauwerig. Ze vervolgt met stemverheffing: 'Hij zit hier gewoon niet lekker in z'n vel. En dat komt dus door jullie!'. Vader wordt nu ook boos: 'Jullie kunnen gewoon niet omgaan met temperamentvolle kinderen! Zijn jullie nou professionals?' Uiteindelijk verlaten de ouders geïrriteerd het pand. Maartje blijft verslagen achter.

Onderdanige houding

Het komt wel vaker voor dat ouders denigrerend doen tegen de pedagogisch medewerker, vertelt trainer en coach Harriet Marseille. Zij is gespecialiseerd in ouderbetrokkenheid en persoonlijk leiderschap. 'Ouders menen soms dat ze het beter weten, omdat ze bijvoorbeeld hoger zijn opgeleid. Of ze zijn veeleisend, omdat ze betalen voor de opvang.' Ook pedagogisch medewerkers zelf lijken soms te denken dat de klant altijd koning is en dat alle wensen van ouders moeten worden ingewilligd, ziet Harriet. 'Maar als je voortdurend je best doet om de ouders tevreden te stellen, kom je makkelijk in een ondergeschikte positie terecht. Hiermee roep je als het ware over jezelf af dat ouders zich overassertief, eisend en dominant opstellen.' Harriet vertelt dat pedagogisch medewerkers zich soms ook onzeker voelen

tegenover ouders, omdat ze bijvoorbeeld jonger zijn of nog niet veel werkervaring hebben. 'Maar je hoeft je echt niet geïntimideerd te voelen. Jij bent geschoold om te werken met kinderen in een opvang. Ga dus staan voor je professionaliteit!'

Autoritair gedrag

Dit wil niet zeggen dat je je vanuit je professionaliteit superieur moet opstellen ten opzichte van ouders. Zoals de pm'er die tegen de vader van een mollige achtjarige zegt dat hij het kind thuis geen zoet broodbeleg meer moet geven. Of die een baby die veel huult steeds inbakert en de ouders dringend adviseert om dit thuis ook te doen. 'Pedagogisch medewerkers zijn dan vooral bezig met "zenden": met het geven - of zelfs opdringen - van hun mening. Voor ouders is dit niet prettig.

oefenen die aan bod zijn geweest bij een VVE-thema. En pedagogisch medewerkers kunnen een baby die moeilijk in slaap komt beter begeleiden als ze weten welk slaapritueel ouders thuis hanteren.' Daarnaast kan ook ouderparticipatie beschouwd worden als een onderdeel van ouderbetrokkenheid. Ouders helpen dan mee bij bijvoorbeeld het inpakken van de sinterklaascadeaus, het versieren van de groep met kerst en het begeleiden van activiteiten op de jaarlijkse slotmiddag. Of ze stappen in de oudercommissie.

Gelijkwaardigheid

Veel pedagogisch medewerkers vinden ouderbetrokkenheid belangrijk. Tegelijkertijd vinden ze het soms lastig om hier goed vorm aan te geven. Hoe zorg je ervoor dat je open met ouders kunt bespreken hoe

'Als je in staat bent om op een gelijkwaardige manier met ouders samen te werken, neemt de ouderbetrokkenheid toe'

Het kan ze boos maken. Of onzeker over hun eigen aanpak,' stelt Harriet. 'Ook kunnen ouders die van nature wat meer teruggetrokken zijn door zo'n houding het gevoel krijgen dat er toch geen aandacht voor hun visie zal zijn. Ze kruipen dan in hun schulp; hun betrokkenheid neemt af.'

Wat is ouderbetrokkenheid?

Harriet legt uit dat ouderbetrokkenheid vooral gaat over de samenwerking van ouders en professionals rondom het kind, met als doel dat het kind zich zo goed mogelijk kan ontwikkelen. Ouders en pedagogisch medewerkers hebben daarin een eigen verantwoordelijkheid, maar kunnen elkaar wel aanvullen. Harriet geeft twee voorbeelden: 'Het helpt als ouders thuis met kinderen de woorden

het met hun kind gaat en wat het nodig heeft? Hoe betrek je ouders op een goede manier bij (activiteiten op) je kinddagverblijf of bso?' 'Het sleutelwoord is: gelijkwaardigheid,' zegt Harriet. 'Als je in staat bent om op een gelijkwaardige manier met ouders samen te werken, neemt de ouderbetrokkenheid toe.' Gelijkwaardig samenwerken betekent volgens Harriet níét dat ouders en pm'ers precies evenveel zeggenschap hebben. De professionals op kinderdagverblijf of bso hebben nou eenmaal de eindverantwoordelijkheid voor de opvang, de ouders hebben de uiteindelijke zeggenschap over het kind. Het betekent wél dat ze samen willen optrekken in het belang van het kind, zonder een machtspositie te hoeven innemen. >

Tips voor een gelijkwaardige samenwerking

Angst

Bij een gelijkwaardige samenwerking stelt de een zich niet boven (maar ook niet onder) de ander. Gebeurt dit toch, dan zit daar meestal angst achter. Harriet geeft twee voorbeelden. 'Als pm'ers bang zijn om niet serieus genomen te worden, zijn ze soms teveel aan het woord, om maar te laten zien wat ze weten. En laagopgeleide of anderstalige ouders gedragen zich wel eens timide of ondergeschikt, omdat ze vrezen dat ze toch niets kunnen bijdragen.' Harriet vertelt dat het bij een gelijkwaardige samenwerking cruciaal is dat er een balans is tussen respect voor de ouders en zelfrespect. Ook moeten beide partijen (ouders en pm'ers) autonoom kunnen handelen. 'Dit betekent dat je opkomt voor je mening, zelf beslissingen kunt nemen en daarvoor de verantwoordelijkheid neemt.'

Hoe steek je het gesprek in?

Dat klinkt mooi, maar kan in de praktijk best moeilijk zijn, laat het (fictieve) voorbeeld over Maartje zien. Zij wilde haar mening overbrengen aan de ouders van Luc, maar het gesprek verliep niet goed. Hoe had zij ervoor kunnen zorgen dat het beter ging?

'De ouders raakten waarschijnlijk boos en geïrriteerd, omdat ze zich aangevallen voelden,' denkt Harriet. 'Maartje had dat gevoel kunnen wegnemen, door meteen in het begin duidelijk te maken dat ze hun hulp nodig had.'

Maartje had volgens Harriet iets kunnen zeggen als: 'Ik vind het lastig om dit onderwerp aan te kaarten, maar ik wil graag beschrijven wat ik zie en ik ben benieuwd of jullie dat herkennen. Misschien kunnen jullie mij tips geven. Wat kunnen wij veranderen, zodat het op de bso leuker wordt voor Luc?' Zo maakt ze duidelijk dat ze het beste wil voor Luc en dat ze de ouders nodig heeft. 'Als je het gesprek op die manier insteekt, zullen ouders doorgaans graag willen meedenken.'

1. Wees open, vriendelijk, toegankelijk.
2. Gebruik de breng- en haalmomenten om een band op te bouwen met ouders.
3. Zorg dat je in (tienminuten)gesprekken met ouders ongeveer even lang aan het woord bent als ouders.
4. Wees niet dwingend als je ouders vraagt om te participeren. Zie ze niet in de eerste plaats als 'extra handjes', maar laat ze doen waar ze goed in zijn en wat ze graag willen.
5. Ga staan voor je professionaliteit, wees je bewust van je expertise.
6. Durf je kwetsbaar op te stellen. Laat het ouders zien als je iets niet weet en vraag om hun hulp.
7. Geef timide ouders veel ruimte. Stel vragen, waardeer hun inbreng.
8. Begrens dominante ouders door een leidende rol te nemen.
9. Waardeer de expertise van ouders en klaag niet over hen.
10. Heb vertrouwen in ouders. Jullie willen allebei het beste voor hun kind!

Dansen

Boosheid van ouders is op zich overigens niet erg, vindt Harriet: 'Het gaat tenslotte om hun kind! Maar als ze zich vanuit macht en agressie boven je plaatsen, is er sprake van grensoverschrijding. Je hoeft dat niet te accepteren. Zeg iets als: "Ik voel dat we vandaag niet verder komen. Laten we stoppen met dit gesprek. Misschien kunnen we later nog eens verder praten." Als je actief leiding neemt en duidelijk maakt dat "dit is hoe wij het doen", zullen ouders het vrijwel altijd accepteren. Door je eigen gedrag heb je dus invloed op het verloop van het gesprek én op de verdere samenwerking met ouders.'

Harriet concludeert dat een gelijkwaardige samenwerking met ouders eruitziet als een dans: 'De ene keer leid je de ouders, de andere keer volg je hun initiatieven. Versta je eenmaal de kunst om te dansen, dan kan dat zeer inspirerend zijn. Net als een goede samenwerking.' <

OUDERBETROKKENHEID-PLUS, HET BEDRIJF VAN HARRIET MARSEILLE, GEEFT TRAININGEN AAN LEIDINGGEVENDEN IN DE OPVANG, DESGEWENST IN COMBINATIE MET EEN TEAMTRAINING. MEER INFORMATIE: WWW.OUDERBETROKKENHEIDPLUS.NL/ HARRIET@OUDERBETROKKENHEIDPLUS.NL

HARRIET SCHREEF EEN BOEK OVER SAMENWERKEN MET OUDERS: **SCHOOLEIDER AAN ZET IN OUDERBETROKKENHEID. MET AMBITIE EN LEF NAAR EEN NIEUWE REGIE** (BAZAL, 2016). HET BOEK IS GERICHT OP HET BASISONDERWIJS, MAAR VEEL VOORBEELDEN EN TIPS LATEN ZICH PRIMA VERTALEN NAAR DE OPVANG.